

Ünneplő sorok

(„TÖKÉLETLENEBB KOMPOZÍCIÓ”)

Magától értetődő, hogy egy irodalmi pálya minden elhangzott-leírt mondata sem egyenlő az adott életművel. Nem adja ki, kevesebb annál, szükségképpen alatta marad a „teljes” élménynek. Ugyanakkor az is magától értetődő, hogy minden írói műben akadnak olyan mondatok, melyek az egész megszólításának reményével vagy illúziójával kínálják a befogadót, mintha magukban pótolni tudnák hallgatag sorok, szóba nem jöhető művek légióit.

Magától értetődő hát, hogy a Tandori-életmű is több azon szavak, sorok, mondatok összegénél, amit Tandori valaha leírt. Hol találnánk egy ilyen sivár összesítésben az iramot, a folytonos, alig-megrendülő írás-hit évtizedes, kitartó jelenlétét, a minden változáson át felismerhető hang olthatatlan derűjét, mindazt tehát, ami változatos közelítéseink különbségein át is valamiképpen megjeleníti, közös élménnyé teszi előttünk a Tandori-olvasás kortárs tapasztalatát?

Kíváncsiskodó, de komoly játékra hívtuk Tandori Dezső születésnapja alkalmából a pályatársakat, írókat, az író olvasóit. Feltettük a kérdést, hogy van-e sor, vannak-e mondatok, melyek egyediségükben is képesek arra, hogy felhívó, kiüzenő jelként közvetítsék ennek a betűmiriádnak legfontosabb üzeneteit. Felhívásunkban mindenkitől egyetlen Tandori-mondatot kértünk, mely bemutatja számára a Tandori-jelenség lényegét. Most itt sorakoznak a kiválasztott mondatok, a véletlenség és a felköszöntők jóvoltából előállt rendben. Olvashatjuk őket kereséseink változatos igazságának megörökítéseként, de minden biznnyal köszöntésként és köszönetként is, megannyi „Isten éltesse” helyett.

Aki elveszti egészét,
megleli részeit.

(Aczél Géza)

Ami eldől, nem áll.

(Acsai Roland)

Kettőzve úzi önmagát az
egyetlen és elérhetetlen.

(Áfra János)

Most még, nem deszka-földes-álruhásan,
visszanézhetnél e hűlő vetésre –
hogy zokogás kockázzon koponyádban,
kopogjon tört szemük dióverése.

(Babiczky Tibor)

Magadra vigyázz s ne törődj velem.

(Bajtai András, Szócs Petra)

A *mintha* nem túl nagy csoda,

(Balázs Imre József)

Ha nem követheti *minthább!*

(Balla Zsófia)

Belenged tűntödet.

Jól áll ott egyedül.

(Bartis Attila)

Hh6

Hg4

Hf6

Hh7

c5 Hg5

c6 He6

c7 Hd8

c8H

(Táj két figurával)

(Bartók Imre)

Csak a mu! A muvek.

(Benedek Miklós)

Ha kérded,

cserebogár, miért is éltem,

visszakérdem: kiról is beszélsz te?

(Bertók László)

Ha egy összefüggésnek

minden kelléke megvan,

ez azt jelentheti,

hogymár tudnunk se kell,

mi függ össze mivel.

Csőrendszer-homokóra,

lián-gyógytrónterem,

pecsétgyűrű-karosszék,

egy feltételezés

se áll, mint több-kevés.

(Bogdán László)

Pedig milyen nagyokat mondtam ebben a versben amit eldobtam

(Borbély Szilárd)

A lófej mint erotikus képződmény...

(Bozsik Péter)

Ha szemöblítő kamillám vattaszálai,

vagy a gyógynövény lefórázott virágai

eltömítik a mosdó lefolyóját – de nem

így történt, a lefolyó működik rendesen,

én pedig hozzáláthatok: s ha ehhez, akkor

már hozzá is láttam.

(Böndör Pál)

Dönghetsz, kopottan!

Nem verlek agyon, ne légy

saját halottam.

(Csaplár Vilmos)

– Tojni fog a végén – mondja teljesen riadtan a főfelügyelőné. (Cserna-Szabó András)

Ugyanez elmondható bármiről

(Csehy Zoltán)

Helyben lengve, mint mozdulatlan inga

(Danyi Zoltán)

Aki üres kalitkába költözött, és mégis madarat fogott.

(Darvasi László)

Seholon semmikor;

napóraketyegés;

hirtelen száll a por,
 levegő legelész;
 semmi sem egyszeri
 sem, nincs *az a folyó*;
 most kéne kezdeni,
 erről lett volna szó.

(Demény Péter)

A nap süttött, más választása nem lévén, bár nem volt alatta semmi új.

(Dragomán György)

Elenged, és érintései tűnt
 nyomaiból még egyszer megteremt:
 úgy, ahogyan az ő számára megszűnsz.

(Egressy Zoltán)

Hc3 (*A betlehemi istállóból egy kis jószág kinéz*)

(Erdős Virág)

akkor inkább

el

gat-getek

Rémületemben

(Esterházy Péter)

Tőled távolabb-e?

Hozzád közelebb-e?

Tőled se, hozzád se.

Távol se, közel se.

(Fekete Vince)

De már annyira mindenütt, hogy

az már nem lesz a föld sem.

(Fenyvesi Orsolya)

Majd csak lesz valahogy. Most jó.

(Fenyvesi Ottó)

Köz-tudottan helyszűkülünk

És észrevétlenség tolongat

De mások-híja-hűvösünk

Nap keltén-nyugtán mit se foghat

Lefektet ám ami lohogat

Kik minek jönnének velünk

Szer-telen is egy lesz a szorzat

Mert *egyetlen* lesz *egyszerünk*

(Ferencz Győző)

Félreérted nélküledet:

legjobb esetben nélkülednek,

félreértesz egy *nélkület*,

miatta hiszed csak *velednek*.

(Follinus Anna)

Már fél három!

Milyen hamar

elmúlt egy év.

(Forgách András, Nádas Péter)

S én – mint aki félrehajol

egy teljes tényi szélből –

(G. István László)

Sokat írok? Az a legkevesebb

(Zsuzsanna Gahse)

- M**indig készen állok rá, hogy ne történjen semmi. (Garaczi László)
- S** az így is, úgy is jötte-túnte lényeg
 azt súgja, lennének tünemények,
 legalább jövevények,
 jöttünk tünését eljövendő
 múltnak őrizgetnénk, emlékezendő. (Gál Ferenc)
- H**ogy vissza ne térhess sosem,
 el sem hagyhatod teljesen. (Gerevich András)
- E**gyszerre csak ott volt Szpéro a pénztárnál, és azt mondta:
 – Vigyázz, kirabolnak! – Megnyomtam a csengőt, a tolvajt elfogták, megmenekültem.
 (Párizs, 1997, T. D.) (Gergely Ágnes)
- é**s kis betűvel vagyunk, mint a fű (Géczi János)
- N**incs vissza, ezért nincs előre. (Ayhan Gökhan)
- S**zéthulltam arra
 az egy darabra, ami
 mindig is voltam. (Györe Balázs, Kiss Judit Ágnes)
- H**iszi már, őrnagy úr,
 hogy végre feljavul?
 „Aha. Aha. Aha.”
 (Haha. Persze. Soha.) (Harcos Bálint)
- I**tt összecsinálhatod magad, de vissza nem. (Háy János)
- H**a örülsz, hogy élsz, nem lehet neked túl nagy öröm az élet. (Jánossy Lajos)
- M**ár csak azt a jövő időt
 kívánom, ami elmúlt. (Jász Attila)
- A** jambus – és a költészet – nem lehet olyan elbizakodott, olyan
 nagyralátó, hogy azt higgye magáról: ekképp áll ott. (Kabai Lóránt)
- J**ön évre év csak, mint ha egy se volna,
 és mintha nem maradna semmi más nyom,
 csupán a kérdés szála, szétsodorva,
 a tova-élő emlékezetében –
 és barnás-feketéllőn egy verébszem
 kék szemhéj-húnyásával jönne álmom,
 s ott lennék már, hol lesz talán egészem. (Kapecz Zsuzsa)
- M**ély s felszín egymás kapuja,
 bújj-zöldág sehova sehonnan:
 én csak lépek ide-oda,
 amíg örökkévalóm moccan. (Karafiáth Orsolya)
- k**itűzött egy-egy kétes-tétovás célt,
 mely bizonyossággal belém van oltva. (Kántor Péter)

- gep j elej m egis: oö hun huoön kifjez akar kifejzagr mi votl lotv nem velüök
 nem vel en o van, mi votl foöföfd egyaltlna, kifjez akr oö mi volt föfd egylatlan
 egyäataltan talan. (Kele Fodor Ákos)
- P**élda rá a halál. (Kemény István)
- e**soöben ernyöalt kopenhag terjn zene szaxdon
 regibluz düldorf wols hidkat lat hol (Korpa Tamás)
- E**gy vak madár azt hiszi, álmodott,
 pedig csak megsimogattam a hátát,
 mit ő engedni nem szokott,
 s kezünket is ez az egy pár madárláb
 nem érinti önszántából soha,
 de majd annak is lesz sora,
 mikor néhány lelkünkkel tovatúnten,
 egy-test, ott fog feküdni tenyerünkben;
 miféle előleg ez a halálra,
 hogy megsimogatható volt a háta? (Kovács András Ferenc)
- B**eomlott mozdulatok. Kiáll
 belőlük egy láb, egy testrészt. (Krusovszky Dénes)
- A** visszatérő világok! ahogy
 körbefognak, kiszaggatott szegéllyel,
 egy mindegy-hogy hulló pillanatot,
 melynek nélkülüm kell elvesznie. (Ladik Katalin)
- F**elejts, felejts, felejts el:
 egy lélekcsel, egy testcsel,
 magam tisztára játszva
 elzuhanok a sárba. (Lanczkor Gábor)
- H**a elmondom mi *nincs* velem,
 az úgy kevés, hogy: mímelem; (Lázár Bence András)
- I**smerkedéseim szerint Szép Ernő a huszadik századi világgköltészet
 fontos, nemes, sajátosan kiemelkedő alakja volt és marad. (Macsovsky Péter)
- N**incsenek megfelelő eszközök.
 (A 8-olcast vegyük allo vegtelen-jelnek,
 mar nem is felreutes, tlan.) (Molnár Illés)
- A** fiú a bűnök tudatában lesz... és akkor?
Háttal megyek, csak az kerül
 elé, amit már elhagyok. (Nádasdy Ádám, Pollágh Péter)
- A**zt mondják, mindig
 rajtunk is múlik minden.
 Rajtam ne múljon! (Németh Gábor)
- M**ost, mikor ugyanúgy, mint mindig,
 legfőbb ideje, hogy. (Pallag Zoltán)

- Ha a verebeimmel beszélek, veled megyek, „a szavak
mezőinek egy pontosan strukturált bozótjába”, ilyenkor
a te nyelvedet beszélem – (Papp András)
- Mint egy jéggé fagyott állóbüfében,
úgy jár-kelhetsz, akár egyhelyben állva:
hökkenni sincs min, megörvendni sincs min. (Parti Nagy Lajos)
- Eltaszítva, mely a szigetre
bajnokot vitt, pörgött a sajka –
én ezt a partot rúgom el,
mert nincs szükségem másik partra. (Pályi András)
- Minek fölírni? Elég, ha elfelejtem. (Petőcz András)
- Meghalni se.
Külön se.
Kéne se.
Se se. (Pintér Lajos)
- Anya, nem látogattalak elégszer,
mikor magad voltál egy kórteremben;
ilyet az ember későn ér fel ésszel,
jövátéthez újra kéne születnem.
És még egy élet rá, hogy elhihessem:
vissza lehet, ami már odalett. (Podmaniczky Szilárd)
- Persze, hogy minden arc hordozható. (Polgár Anikó)
- Nem jó, de jobb híján a legjobb. (Ilma Rakusa)
- Mindig van, ami van, aztán van, ami nincs. (Sándor Iván)
- Ahol már *van*,
oda, kétségtelen, lehetne –
csak ott már van,
stb. (Solymosi Bálint)
- Kettőnk közül
majdnem szemközt ülök le. (Sopotnik Zoltán)
- (...) Ahogy ezt írom, (...) (St. Auby Tamás)
- Nincs sosem annyi,
nincs akkora eltérés, ami tudni
való! (Szabó Marcell)
- mancsát tartja oroszlán és keresztény
– ily egyetlenné el-nem-gondolás
tehet csak. Minden megközelítés
már önmagától tünékeny: mérték,
melyet mindig saját
változása teremt meg; oly síp,
mely csak saját hangjára szól – (Tábor Ádám)

Hol laktunk: hava-hullt rég.

Ragyogtatja nagy árnyát.

(Térey János)

gep betu van, idegenség van nem othonsag legyen ez hiven ben

szöveg vers, legyen ez ilyen kotet nem a szegeny gep miat

ilyen van belső ritmusem en van azert ily, marad ily

(Tóbiás Krisztián)

Még jó, ha tudjuk, csak csomagolásra

van módunk...

(Tóth Krisztina, Varga Dániel)

A meg-dalok: hogy meghalok.

Megírom főművét, le

heverek műfüvére,

nyírom, jön-e vére.

(Tózsér Árpád)

hol tartok én Sz. E.-hez képest is! jaj,

mint ne mondanám: a szívem romlás és

romlatlanság közt úgy súlyosul,

hogy lehúzná, ha volna hová s mit.

(Turi Tímea)

Csak annyi voltam, mint a Semmi Kéz,

mely nem mutat se innenre, se túlra,

nem kerül, el se vész,

mintha az idő ide-oda múlna;

(Varga Mátyás)

Udvariassága az eredendő

tréfálkozás, már kora hajnalban sír egy sort, rettentő

intenzitást tud csak elképzelni, és ez vele

– hiába lesz vége! az is hiába lesz! – meg is valósul.

(Várady Szabolcs)

És hogy

el ne szomorodjunk, mint szegény Rimbaud

a nyilván keservesen haladó

felvételek közepette, melyek

egykor majd, persze

értékes dokumentumnak, nagyszerű

teljesítménynek, tökéletes

hiábavalóságnak, málló anyagnak és

vakító szellemnek, meg ki tudja

még minek nem számítanak; nehogy

annyira elszomorodjunk tehát,

hogy következő szomorúságunkat

esetleg ne legyen kedvünk bevárni,

a világ inkább túldadog

minket és ebben igazán nincs

szégyellnivaló.

(Vida Gergely)

A létezés titokzatos boldogságának igazsága segíthetett.

(Villányi László)

Ahogy felkelt a nap vörösen,
elkezdődött a haláltusa.

(Vörös István)

Ott leszek
hol nélkül,
te is,
mikor nélkül.

(Zalán Tibor)

